

Rundskriv til forskrift om tilskudd til avløsning ved svangerskap/fødsel

[Forskrift om tilskudd til avløsning ved svangerskap/fødsel](#) er fastsatt av Landbruks- og matdepartementet den 17. juni 2009, og sist endret ved forskrift av 20 juni 2019 nr. 766.

Forskriften er hjemlet i Stortingets årlige budsjettvedtak om reindriftsavtalen, som er en næringsavtale mellom staten og Norske Reindriftssamers Landsforbund. Budsjettvedtaket er hjemlet i Grunnloven § 75. Hjemmelsgrunnlaget har betydning for hvilke reaksjoner som kan vedtas etter forskriften. Forskriften har for eksempel ingen tvangshjemler.

Dette rundskrivet gir veiledning til reglene i forskriften. Kapittelinnstillingen følger paragrafene i forskriften. I tillegg til rundskrivet kan de styrende dokumentene ([Landbruks- og matdepartementets tildelingsbrev](#), [Meld. St. 32 \(2015-16\)](#), [Granavolden-plattformen](#), [Reglement for økonomistyring i staten](#), [Reindriftsavtalen 2019/2020](#) og [Prop. 117 S \(2018-2019\)](#)) være momenter ved tolkning av forskriftens bestemmelser.

Forskrift, rundskriv og søknadsskjema er tilgjengelig på hjemmesiden til [Landbruksdirektoratet](#).

Innhold

Rundskriv til forskrift om tilskudd til avløsning ved svangerskap/fødsel	1
1. Til § 1 – Formål	4
2. Til § 2 – Grunnvilkår for tilskudd.....	4
2.1 Første ledd nr 1	4
2.2 Første ledd nr. 2	4
3. Til § 3 – Krav til arbeidsforhold og avløser.....	4
3.1 Første ledd.....	4
3.2 Annet ledd	5
4. Til § 4 – Utgifter som kan refunderes	5
5. Til § 5 – Tilskuddsgrunnlag.....	5
6. Til § 6 – Tidsbegrensning	5
7. Til § 7 – Krav til søknad	5
8. Til § 8 – Opplysningsplikt og kontroll.....	6
9. Til § 9 – Retting av feilutbetalinger	6
9.1 Hvilke situasjoner omfattes av bestemmelsen?	6
9.2. Saksbehandling i saker med tilbakebetaling av tilskudd	7
10. Til § 10 – Avkorting og tilbakeholdelse.....	8
10.1 Første ledd	8
10.1.1 Om simpel uaktsomhet.....	9
10.1.2 Når skal bestemmelsen i § 10 første ledd brukes?	9
10.2 Andre ledd.....	9
10.2.1 Virksomhet i strid med lover og regler for reindriftsnæringen	10
10.2.2 Andre ledd første punktum.....	10
10.2.3 Andre ledd andre punktum.....	10
11. Til § 11 – Innkreving av tilbakebetalings- eller avkortingsbeløp	11
11.1 Første ledd	11
11.1.1 Forutsetninger for innkreving	11
11.1.2 Om motregning	11
11.2 Andre ledd.....	11
11.3 Tredje ledd	12
11.3.1 Om aktsomhetskravet.....	12
11.3.2 Om grov uaktsomhet og forsett.....	12

9. Til § 12 – Klageadgang.....12

1. Til § 1 – Formål

Formålet ble endret for reindriftsåret 2019/2020 for å synliggjøre at tilskuddsordningen skal styrke den familiebaserte reindriften i tillegg til kvinnes stilling.

2. Til § 2 – Grunnvilkår for tilskudd

Det er **siidaandelsleder og ektefelle/samboer** som kan søke tilskudd til avløsning ved svangerskap/fødsel. Angivelsen av hvem som kan søke er uttømmende, og det er dermed ikke anledning for andre medlemmer i siidaandelen å søke om tilskudd til avløsning ved svangerskap/fødsel. Søknader fra andre enn siidaandelsleder eller ektefelle/samboer, skal søknaden avslås.

Dersom siidaandelsleders samboer er søker, er det et krav om at de er registrert hos folketrygden som samboere.

Landbruksdirektoratet kan kreve å få en utskrift fra folkeregisteret for å kontrollere at søker og siidaandelsleder faktisk er samboere, jf. § 8.

Det foreligger ikke noe krav til tidsperiode for samboerskapet.

Første ledd nr. 1 og nr. 2 oppstiller vilkår der begge vilkårene må være oppfylt for at tilskudd kan innvilges;

2.1 Første ledd nr 1

Det er et krav for innvilgelse av tilskudd at siidaandelen oppfyller grunnvilkårene for å få tilskudd etter forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag § 3. Se nærmere rundskriv til forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag.

2.2 Første ledd nr. 2

Siidaandelslederen og/eller ektefelle/samboer må ha vært registrert i en siidaandel i driftsåret før fødselen.

«[R]egistrert» og «en siidaandel» er brukt for å fange opp de reieneiere som blir ny siidaandelsleder i driftsåret før fødselen. Det kan for eksempel være ved giftermål, overgang mellom distrikter/siidaandeler osv. Det er derimot ikke et krav at ektefelle/samboer er registrert i samme siidaandel. Med «registrert» mener vi at personen har vært oppført på melding om reindrift.

Ordlyden i første ledd nr. 2 kom inn i forskriften ved endring av 26. juni 2018 nr. 1028 for å presisere vilkårene, ikke som en realitetsendring.

3. Til § 3 – Krav til arbeidsforhold og avløser

3.1 Første ledd

Det er et vilkår at avløsningen ordnes som et arbeidsgiver- og arbeidstakerforhold. Som følge av dette vilkåret kreves det at arbeidsgiver (siidaandelslederen) innberetter arbeidsforholdet og leverer a-melding og betaler forskuddsskatt til skattemyndighetene/kommunekassereren.

3.2 Annet ledd

Det er et krav at avløser er over 16 år, og avløser kan ikke ha næringsinntekt i siidaandelen eller være ektefelle/samboer til en som har næringsinntekt i siidaandelen.

Bakgrunnen for vilkåret om at avløser ikke har næringsmessig tilknytning til siidaandelen er fordi de som har slik tilknytning til siidaandelen allerede arbeider i siidaandelen, og det ytes da derfor ikke tilskudd til avløsning til dette arbeid.

4. Til § 4 – Utgifter som kan refunderes

Det er kun faktiske utgifter til lønn, feriepenger og arbeidsgiveravgift det ytes tilskudd til. Det er også en forutsetning at utgiftene er i samsvar med de innrapporterte utgiftene i a-meldingen. Forskuddsskatt skal være dokumentert betalt.

NB! Det er svært viktig av tilskuddsmottakers organisasjonsnummer, kontonummer og riktig beløp for tilskudd fremkommer på vedtaket! Dette for å unngå feil ved utbetaling.

I a-meldingen rapporterer søker, i form av å være arbeidsgiver, inn inntekten til avløseren. Lønnen kan blant annet ytes i penger, elektronisk overføring av betalingsmidler via bank mv., og som naturalytelser (for eksempel reinskrotter ol., eller som utgiftsgodtgjørelse).

5. Til § 5 – Tilskuddsgrunnlag

Maksimalt beløp som kan søkes tilskudd for er 60 000 kroner. Beløpet er fast og uavhengig av hva foreldrene tjener. Det vil kun bli utbetalt ett tilskudd per fødsel, dette gjelder selv om foreldrene har hver sin siidaandel.

Ordlyden i bestemmelsen ble ved endring av 26. juni 2018 endret til «per svangerskap/fødsel» for å gjøre det klart at det kun utbetales et tilskudd per fødsel.

Maksbeløpet gjelder også ved flerfødsler (for eksempel tvillinger).

6. Til § 6 – Tidsbegrensning

Foreldrene står fritt til å fordele avløsningen mellom seg innenfor tidsbegrensningen som er fastsatt i bestemmelsen.

7. Til § 7 – Krav til søknad

Søknaden om avløsertilskudd sendes på særskilt skjema til Landbruksdirektoratet for behandling. Søknadsskjema finnes på <https://www.landbruksdirektoratet.no>

Søker må legge ved:

- ✓ kopi av a-melding med kvittering
- ✓ lønsslipp/ kvittering for betalt lønn
- ✓ fødselsattest på barnet.

Søknadsfristen er 12 måneder etter at avløsning har funnet sted. Fristen er absolutt og begynner å løpe når avløsningen er avsluttet. For eksempel om avløsningen avsluttes 31. oktober, så er fristen for å søke tilskudd til avløsning 1. november året etter.

8. Til § 8 – Opplysningsplikt og kontroll

Landbruksdirektoratet kun kan kreve opplysninger som er relevante for saksbehandlingen, for å kunne oppfylle reindriftsavtalen iht. målsettingene der eller for å kunne foreta forsvarlig saksbehandling av den enkelte sak.

Det er ikke hjemmel i forskriften til å fremtvinge oppfyllelse av opplysningsplikten. Hvis hjemmel til å kreve opplysninger brukes, må det vurderes hvorvidt forholdet omfattes av forvaltningsloven § 14, der forvaltningsorganet har plikt til å oppgi hjemmel for pålegget om å gi opplysninger, og parten får adgang til å klage over pålegget hvis parten mener at det ikke finnes en plikt eller lovlig adgang til å gi opplysningene. Parten må gjøres kjent med klageadgangen i forbindelse med pålegget. Klage over slik pålegg kan også være muntlig, så lenge den fremsettes innen 3 dager fra pålegget er mottatt.

9. Til § 9 – Retting av feilutbetalinger

9.1 Hvilke situasjoner omfattes av bestemmelsen?

Etter sin ordlyd gjelder § 9 i alle situasjoner der utbetaling av tilskuddet er feil, også der søker ikke kan lastes for å ha bidratt til feilutbetalingen. For eksempel kan det ha skjedd en feil hos forvaltningen ved utbetaling eller det utilsiktet er blitt skrevet et ekstra tall i søknaden. Bestemmelsen må ikke forveksles med hjemmel til avkorting i § 10.

Landbruks- og matdepartementet uttalte følgende til en identisk bestemmelse i forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag:

«Av bestemmelsen fremgår det at Reindriftsforvaltningen (nå Landbruksdirektoratet – min merknad) kan rette feil i utbetalt tilskudd, enten ved etterbetaling eller ved krav om tilbakebetaling fra tilskuddsmottakeren (siidaandelen/tamreinlaget). Dette forutsetter omgjøring av det opprinnelige forvaltningsvedtaket, jf. forvaltningsloven § 35.

Etterbetaling er først og fremst aktuelt i de tilfeller hvor det har blitt utbetalt for lite tilskudd og årsaken til feilutbetalingen skyldes forhold hos Reindriftsforvaltningen. Dersom årsaken til feilutbetalingen skyldes forhold hos tilskuddsmottaker, for eksempel ved feilopplysninger, er det ikke gitt at en etterbetaling skal finne sted. Dersom Reindriftsforvaltningen har utbetalt korrekt tilskuddsbeløp i henhold til søknad, vil tilskuddsmottaker (siidaandelen/tamreinlaget) som hovedregel ikke ha krav på etterbetaling. Dette til tross for at mottaker ville ha mottatt et høyere tilskuddsbeløp dersom riktige opplysninger hadde vært gitt.

Krav om tilbakebetaling av tilskudd er aktuelt i situasjoner hvor tilskuddsmottaker (siidaandel/tamreinlaget) har fått utbetalt for mye tilskudd. Dette gjelder uavhengig av om feilen skyldes forhold hos Reindriftsforvaltningen eller tilskuddsmottaker, og om tilskuddsmottaker har innrettet seg i god tro. I

slike situasjoner har tilskuddsmottaker fått midler han ikke hadde krav på, og hensynet til et korrekt oppgjør og en sikker forvaltning av offentlige midler må dermed som det klare utgangspunktet, veie tyngre enn hensynet til at mottakeren kan ha innrettet seg etter utbetalingen».

I en sak fra 2017 som gjaldt lignende bestemmelse i forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag, fikk et ektepar feilutbetalt 129 195 kroner i tilskudd. Feilen lå på forvaltningens side, da siidaandelslederens organisasjonsnummer ved feil ble registrert på skjemaet for utbetaling av tilskudd til en annen siidaandelsleder. Landbruksdirektoratet krevde tilbake det feilutbetalte beløpet ved motregning. Ekteparet påklaget Landbruksdirektoratets vedtak om tilbakebetaling.

LMD konkluderte med at feilutbetalt tilskudd som det klare utgangspunkt kan kreves tilbakebetalt uten hensyn til klagerens eventuelle skyld, og det skal tungtveiende hensyn til før vi unnlater å kreve tilbake hele det feilutbetalte beløpet. I vurderingen la LMD vekt på at det var snakk om et stort beløp som klager ikke hadde berettiget forventning om å motta, samt at hensynet til en sikker forvaltning av det offentliges midler talte for at beløpet kunne kreves tilbakebetalt. Heller ikke tiden fra utbetalingen (august 2016) til vedtak om tilbakebetaling (mars 2017) talte mot å kreve beløpet tilbakebetalt.

9.2. Saksbehandling i saker med tilbakebetaling av tilskudd

I situasjoner der det er blitt utbetalt for mye tilskudd i henhold til Landbruksdirektoratets vedtak, skal vedtaket om tilskudd omgjøres etter fvl. § 35, hvis vilkårene for omgjøring foreligger.

Omgjøring av vedtak om tilskudd som utløser krav om tilbakebetaling regnes som omgjøring til skade for den vedtaket retter seg mot. Hvis feilen blir avdekket etter at underretning om vedtaket er kommet frem til tilskuddsmottaker, vil en omgjøring til skade normalt være avhengig av at vedtaket er ugyldig, jf. fvl. § 35 første ledd bokstav c.

I saker der det er blitt utbetalt for mye tilskudd grunnet en feil, vil feilen alltid «*ha virket bestemmende på vedtakets innhold*», jf. fvl. § 41. Ugyldighetsvurderingen må derfor gjøres konkret på bakgrunn av samtlige forhold i saken på bakgrunn av den ulovfestede ugyldighetslæren. Saksbehandler bør konsultere med en jurist før slik vurdering foretas.

Hvis saksbehandler kommer frem til at vedtaket kan omgjøres, skal det sendes forhåndsvarsel til parten etter fvl. § 16. I slik forhåndsvarsel skal det opplyses om følgende:

- hvilket vedtak saken gjelder
- opplysninger om at vedtaket vurderes omgjort
- bakgrunnen for omgjøringen
- konsekvenser av vedtaket, for eksempel at tilskuddet skal motregnes i fremtidige tilskuddsutbetalinger eller kreves tilbakebetalt.

Den som vedtaket gjelder skal også gis adgang til å uttale seg før vedtaket fattes. Fristen for uttalelse bør fastsettes på en slik måte at parten får tilstrekkelig med tid til å ivareta sine interesser i saken.

Både vedtak om omgjøring med hjemmel i fvl. § 35 og vedtak om tilbakebetaling etter RUF-forskriften § 9 er enkeltvedtak. Det er knyttet klageadgang til hvert av vedtakene, og det må tilskuddsmottaker opplyses om. Som oftest gjøres disse vedtakene i samme vedtaksbrev.

Vedtak om tilbakebetaling skal følges opp etter gjeldende innkrevingsrutiner. Kopi av vedtaket om tilbakebetaling skal sendes til økonomikoordinator i STR med opplysninger om organisasjonsnummer/personnummer til den vedtaket gjelder.

10. Til § 10 – Avkorting og tilbakeholdelse

10.1 Første ledd

I merknadsdokumentet til lignende bestemmelse i forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag § 15 er det sagt at:

«Et overordnet mål er å sikre forsvarlig forvaltning av samfunnets fellesmidler. Departementet ser det derfor som rimelig at den som klanderverdig tilegner seg høyere tilskudd enn man er berettiget til, må regne med å kunne tape på dette.

Selv om det ikke følger direkte av forskriftens ordlyd, har forvaltningen adgang til å tilbakeholde tilskudd når vilkår for avkorting foreligger (ettersom dette vil være mindre byrdefullt overfor tilskuddsmottaker). En kan tenke seg tilfeller hvor tilbakeholdelse av tilskudd kan bli aktuelt dersom noen uaktsomt har gitt feilaktige opplysninger, jf. første ledd, men de mest praktiske tilfellene vil nok knytte seg til tilfeller hvor noen driver sin virksomhet i strid med lover eller forskrifter for reindriftsnæringen, jf. annet ledd. Tilbakeholdelse av tilskuddsmidler vil da kunne iverksettes inntil regelverksbruddet opphører, og vil skape et oppfyllelsespress. Bestemmelsen kan derfor benyttes selv om tilskuddsmottaker var i god tro.

Det følger av første ledd at tilskuddet kan avkortes helt eller delvis i de tilfeller der tilskuddsmottaker uaktsomt eller forsettlig har gitt feil eller mangelfulle opplysninger i søknaden, som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet. I de tilfeller foretaket har gitt uriktige opplysninger i aktsom god tro, kan avkorting ikke finne sted. Det stilles imidlertid strenge krav til tilskuddsmottakers aktsomhet.

I henhold til annet ledd kan tilskuddet også avkortes dersom tilskuddsmottaker etter Reindriftsforvaltningens vedtak driver eller har drevet sin virksomhet i strid med lover eller forskrifter for reindriftsnæringen. Bestemmelsen har som formål å påvirke tilskuddsmottaker til å legge om til en lovlig drift samt å markere at staten ikke ønsker å støtte ulovlig virksomhet».

10.1.1 Om simpel uaktsomhet

Simpel uaktsomhet forekommer når tilskuddsmottaker har opptrådt i strid med hva en alminnelig aktsom person i samme situasjon og stilling ville gjort. Dette er en **objektiv** vurdering. Saksbehandleren skal sette opp en norm for hva en alminnelig aktsom næringsdrivende ville ha gjort i samme situasjon, og sammenlignet handlingene til den aktuelle tilskuddsmottaker med denne normen.

I norsk rett er aktsomhetskravet skjerpet for næringsdrivende. Det forventes blant annet at en næringsdrivende setter seg grundig inn i og holder seg oppdatert på lovverk og regler som gjelder for hans eller hennes næringsutøvelse. Dette gjelder blant annet regler om tilskudd, skatt, reintall mv. Ved vurdering av om tilskuddsmottakerens opptreden var aktsom må saksbehandler foreta en avveining av flere hensyn, også om det var uklarerheter i søknadsskjema, regelverk og lignende som kunne skape tolkningstvil hos tilskuddsmottakeren. Det må også ses hen til tidligere praksis der aktsomhetskravet er blitt vurdert.

For en vurdering av forsett se punkt 10.2.3

10.1.2 Når skal bestemmelsen i § 10 første ledd brukes?

Dette er en «*kan*»-bestemmelse, noe som betyr at vurderingen av om bestemmelsen skal brukes hører under forvaltningens frie skjønn. Vurderingen skal foretas på bakgrunn av avveining av slike momenter som forholdets art, hvor klanderverdig forholdet er, grad av uaktsomhet osv.

Vurderingen om hele eller deler av tilskuddet skal avkortes beror i utgangspunktet på et fritt skjønn, slik at det må foretas en konkret helhetsvurdering i hver enkelt sak. Graden av avkorting bør stige proporsjonelt med handlingens alvorlighet, men det må i tillegg også foretas vurdering av driftsøkonomiske konsekvenser for den aktuelle tilskuddsmottaker. For å ivareta likebehandling bør det ses hen til tidligere behandling av lignende saker.

10.2 Andre ledd

Bestemmelsen oppstiller to vilkår som begge må være oppfylt for at bestemmelsen skal komme til anvendelse:

- ✓ tilskuddsmottakerens virksomhet må være i strid med lover og regler for reindriftsnæringen
- ✓ det foreligger nødvendig skyldgrad (uaktsomhet, grov uaktsomhet eller forsett).

Tidligere har lignende bestemmelsen hatt et tredje vilkår om at ulovligheten må ha vært konstatert ved reindriftsmyndighetenes vedtak. I punkt 3 i sluttprotokollen fra reindriftsforhandlingene 2019/2020 ble avtalepartene enige om å endre tilsvarende bestemmelse i forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag. Endringen skulle føre til at tilskuddet kunne tilbakeholdes eller avkortes også ved brudd på annet regelverk enn reindriftsloven med forskrifter eller reindriftsavtalens forskrifter. Dette kan for eksempel være brudd på dyrevelferdsloven.

Ved endring forskriften om tilskudd til avløsning ved svangerskap/fødsel ble bestemmelsen om avkorting og tilbakeholdelse endret tilsvarende. Gjeldende § 10 andre ledd har derfor større rekkevidde enn lignende bestemmelser i tidligere års forskrifter.

10.2.1 Virksomhet i strid med lover og regler for reindriftsnæringen

Det er kun brudd på lover og forskrifter for reindriftsnæringen som kan begrunne tilbakehold av tilskudd og avkorting. Slik regelverk omfatter all virksomhet som reineiere driver, blant annet lover om skatt, dyrevelferd, reindrift mv.

Eksempler på regelverksbrudd som kan ha betydning for behandling av søknader om tilskudd er Mattilsynets pålegg om retting av forhold, pålegg etter reinv. § 75 om opphør av ulovlige forhold slike som overtredelse av vedtak om reintall mv.

10.2.2 Andre ledd første punktum

Hvis tilskuddsmottaker har utvist simpel uaktsomhet, kan tilskuddet holdes tilbake til forholdet er rettet. For vurdering av simpel uaktsomhet vises til punkt 10.1.1. Det betyr at ved grovere skyld skal § 10 andre ledd andre punktum anvendes.

Tilskuddet skal ikke utbetales før forholdet er rettet. Bevisbyrden for dette ligger hos tilskuddsmottaker. Tilskuddsmottaker må derfor sannsynliggjøre at det ulovlige forholdet er brakt i orden, for eksempel ved å fremlegge vedtak som konstaterer dette.

10.2.3 Andre ledd andre punktum

Annen punktum forutsetter grov uaktsomhet eller forsett. Etter denne bestemmelsen vil ikke tilskuddsmottaker få en sjanse for å rette opp forholdet, da tilskuddet avkortes med en gang.

I de tilfeller der myndighetenes reaksjon er betinget av at uaktsomheten er grov, må dette vurderes særskilt. Ved grov uaktsomhet dreier det seg om et markert avvik fra alminnelig handlemåte for en alminnelig aktsom person i samme stilling og situasjon. Også dette er en **objektiv** vurdering. Vurderingen er den samme som for simpel uaktsomhet, og alle relevante momenter skal tas med.

Vurdering av forsett er en **subjektiv** vurdering. Dette betyr at forvaltningen i den enkelte sak må sannsynliggjøre at tilskuddsmottaker ved sin handling må ha ment å ville tilegne seg en urettmessig utbetaling av tilskudd. Det må foreligge en saklig årsakssammenheng mellom handlingen og den urettmessige utbetalingen.

Etter til fvl. § 25 er det et skjerpet krav til begrunnelse ved inngripende vedtak som for eksempel vedtak om avkorting og tilbakebetaling. Det anbefales derfor at saksbehandler heller vurderer forholdet opp mot uaktsomhetskravet, ettersom dette er en objektiv vurdering.

Avgjørelse om å avkorte tilskudd er et enkeltvedtak, jf. fvl. § 2. Reglene i forvaltningslovens kap. IV-VI kommer til anvendelse.

11. Til § 11 – Innkreving av tilbakebetalings- eller avkortingsbeløp

11.1 Første ledd

Første ledd omhandler samtlige tilfeller som går inn under §§ 9 og 10, uavhengig av tilskuddsmottakerens skyld.

11.1.1 Forutsetninger for innkreving

For at tilbakebetaling skal kunne kreves, må vedtaket om tilskudd omgjøres etter fvl. § 35, se punkt 12.2.

11.1.2 Om motregning

Første ledd angir en selvstendig hjemmel til motregning i fremtidige tilskuddsutbetalinger. Det betyr at forvaltningen ikke trenger å gå veien om ulovfestede motregningsregler i slike tilfeller.

Likevel må vilkårene for motregning i den ulovfestede motregningslæren foreligge. Vilrårene er følgende:

- Hovedkrav (tilskuddsmottakerens krav på tilskudd) og motkrav (reindriftsmyndighetenes krav på tilbakebetaling) må bestå mellom samme parter. Det er derfor ikke anledning til å motregne tilskuddet i for eksempel tilskudd som tilskuddsmottakerens ektefelle eller datterselskap har krav på.
- Motkravet må være forfalt. Krav på tilbakebetaling forfaller etter alminnelig pengekravsrett ved at det sendes ut faktura til tilskuddsmottaker på tilbakebetaling med en betalingsfrist, og fristen oversittes. Før dette tidspunktet er det ikke anledning til å foreta motregning.
- Frigjoringstiden for hovedkravet (tiden for utbetaling av tilskudd til tilskuddsmottaker) må være kommet. Motregning kan derfor ikke foretas før tilskuddssøknaden er ferdigbehandlet.
- Motkravet må være et rettslig krav – det må være fattet et vedtak om avkorting/tilbakebetaling mv.

Generelt er det enklere å motregne fremfor å kreve et beløp tilbakebetalt. Forvaltningen slipper blant annet kostnader med eventuell inkasso og tvangsinndrivelse av krav.

Før motregning foretas, må det alltid sendes en motregningserklåring til den vedtaket om tilbakebetaling gjelder. Erklåring kan ikke sendes før kravet på tilbakebetaling av tilskudd er forfalt. Det betyr at Landbruksdirektoratet må først sende faktura på tilbakebetaling, og kan kun erklære motregning hvis faktura ikke blir betalt innen forfall. Beslutning om motregning er ikke enkeltvedtak og kan ikke påklages.

11.2 Andre ledd

I denne bestemmelsen gis adgang til å motregne andre krav fra reindriftsmyndighetene enn krav på tilbakebetaling av tilskudd etter forskriften. Dette kan gjelde for eksempel krav på tvangsmulkt etter reinl. § 76 og krav på avgift for brudd på bruksregler etter reinl. § 77.

Se punkt 11.1.

11.3 Tredje ledd

Bakgrunnen for denne regelen er at det skal være lite attraktivt for tilskuddsmottaker å ta sjansen på å beholde et uberettiget beløp inntil det eventuelt blir krevd tilbake. Regelen bidrar også til å forhindre at feilutbetalinger skjer, ettersom risikoen for å bli ilagt renter er egnet til å skjerpe søkers aktsomhet ved utfylling og innlevering av søknad om tilskudd.

Selv om rentefoten fastsettes på samme måte som i lov om renter ved forsinket betaling, har forskriftens § 11 tredje ledd videre adgang til å kreve rente, enn forsinkelsesrentelovens hovedregel i § 2, der renter først begynner å løpe ved forfall.

11.3.1 Om aktsomhetskravet

Vilkåret «*aktsom god tro*» er et innarbeidet juridisk begrep. Vurderingen er objektiv og ligner til dels på vurderingen om en tilskuddsmottaker har opptrådt uaktsomt. Vurderingstemaet er om tilskuddsmottaker kjente eller burde kjenne til at utbetalingen av tilskuddet var urettmessig, det vil si at tilskuddsmottaker ikke hadde krav på utbetalingen.

For vurdering av simpel uaktsomhet vises til punkt 10.1.1.

11.3.2 Om grov uaktsomhet og forsett

For vurdering av dette vises til punkt 10.2.3.

9. Til § 12 – Klageadgang

Landbruksdirektoratets vedtak kan påklages til Landbruks- og matdepartementet etter forvaltningslovens regler. Klagefristen er 3 uker etter at vedtaket har kommet frem til mottaker.

Klage kan fremsettes av en som er part eller annen med rettslig klage interesse jf. fvl. § 28 første ledd. Dette betyr den som har søkt, det vil si siidaandelsleder eller ektefelle/samboer, eller andre med en slik tilknytning til saken at de anses for å ha rettslig klageinteresse.